

Osallisuus kokoaa ihmiset yhteen

Turun kaupungin osallisuusmalli

Sisälllys

Johdanto.....	3
Osallisuuden kokonaisuudet	4
Osallistumisen tapoja ja mahdollisuuksia	4
<i>Aloitteet, mielipiteet ja kannanotot</i>	5
<i>Aluefoorumit</i>	5
<i>Asiakasraadit</i>	5
<i>Asukasbudjetti</i>	5
<i>Avoimet tilat</i>	6
<i>Avustukset</i>	6
<i>Ennakkovaikutusten arviointi</i>	6
<i>Joukkorahoitus</i>	6
<i>Järjestöfoorumi, -yhteistyö ja vapaaehtoistoiminnan edistäminen</i>	6
<i>Kansalaispaneeli</i>	6
<i>Kerrokantasi -yhteiskehittämisen työkalu</i>	6
<i>Kohtaaminen ja avoin vuorovaikutus</i>	7
<i>Palautepalvelu</i>	7
<i>Pormestarit kylässä</i>	7
<i>Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli</i>	7
<i>Vaikuttajaryhmät</i>	7
<i>Viestintä</i>	7
<i>Yleisötilaisuudet</i>	8
Osallisuuden ohjaus ja tavoitteet	8
Osallisuuden mittaaminen, seuranta ja raportointi	9
Osallisuuden tavoitteet ja kehittämiskohteet	10

Johdanto

Julkisen vallan tehtävänä on edistää kansalaisten mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Perustuslakiin (14 §) on kirjattu kansalaisten oikeus saada tietoa heitä koskevista asioista sekä oikeus lausua omat näkemyksensä niistä.

Kuntalain (22 §) mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Osallisuuden edistäminen on osa kunnan lakisääteistä tehtävää edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (6 §) mukaisesti kunnan on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Laissa määritellään kunnan vastuuksi myös edistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia.

Turun kaupunkistrategiassa nostetaan esille yhdenvertaisuuden edistäminen. Tavoitteena on, että eri osallisuuskäytännöt parantavat väestöryhmien välistä ymmärrystä, yhdenvertaisuutta ja palvelujen laatua. Kaupunki kannustaa dialogiin ja tukee heikoimmassa asemassa olevien osallistumista.

Turun osallisuus edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja se tuottaa tärkeää tietoa asukkaiden tarpeista. Asukkailta kerätyllä tiedolla voidaan muodostaa monipuolinen ja eri asukasryhmät kattava ymmärrys kaupunkiin ja palveluihin liittyvistä tarpeista ja odotuksista. Toisin sanoen osallisuus on osa johtamisen ja hallinnon perusrakenteita ja viranhaltijoiden arkityötä.

Osallisuusmalli kuvaa kaupunkilaisten, järjestöjen, elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kaupungin palveluihin ja päätöksentekoon sekä tehdä yhdessä vaikuttavia tekoja ja yhteistä hyvää.

Toimintamallin päivitys pohjautuu pormestarin talousarviokirjaukseen "Arvioidaan Turun kaupungin osallisuuden toimintamallin toimivuus ja vaikuttavuus ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet osana pormestariohjelman toimeenpanoa".

Arviointi toteutettiin ulkopuolisen tekemällä haastattelututkimuksella, edellisen osallisuuden toimintamallin kehittämiskohteiden toteutumisen arvioinnilla, itsearviointilla sekä asukaskyselyllä. Keväällä 2022 toteutettiin joukko haastatteluja, joissa palvelukokonaisuuksien työntekijät pääsivät kertomaan omat näkemyksensä osallisuuden nykytilasta, tulevista kehitystarpeista sekä tarvittavista toimista kaupungin osallisuuden toimintamallin uudistamiseksi.

Asukkaille toteutettiin Kerro kantasi -palvelussa kuuleminen Kuunteleeko Turku asukkaitaan? Omia vaikutusmahdollisuuksia eniten heikentävinä tekijöinä vastaajat mainitsivat tiedonpuutteen vaikuttamismahdollisuuksista ja ajatuksen siitä, ettei heidän mielipiteellään ole vaikutusta. Vastanneet halusivat vaikuttaa joukkoliikenteeseen, kävelyyhin ja pyöräilyyn sekä oman asuinalueen kehittämiseen.

Osallisuuden toimintamalli kuvaa osallisuuden tavoitteet, käytännöt ja kehittämistoimenpiteet sekä kaupunkilaisten osallistumiskanavat. Malli toimii toisaalta osallisuusohjeena ja -lupauksena

kaupunkilaisten suuntaan ja toisaalta se tekee näkyväksi kaupungin virkamiehille ja päättäjäille, miten osallisuutta halutaan edistää ja tehdä osaksi arkityötä.

Osallisuuden kokonaisuudet

Tulevaisuudessa kaupungin rooli on toimia yhä enemmän alustana ja mahdollistajana eri toimijoiden omaehtoiselle toiminnalle.

Turun kaupunkistrategiassa kaupunki on antanut kolme toimintalupausta. Periaatteet ovat asukas- ja asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja suvaitsevaisuus sekä uudistuminen ja yhteistyö.

- Asukas- ja asiakaslähtöisyys tarkoittaa sitä, että mahdollistetaan osallistuminen kaikille ja arvostetaan ja hyödynnetään asukkaiden ja palveluiden käyttäjien osaamista ja asiantuntijuutta.
- Vastuullisuus ja suvaitsevaisuus lupauksena sisältää kestävän kehityksen, yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja avoimen hallinnon periaatteet.
- Lupaus uudistumisesta ja yhteistyöstä tarkoittaa kehitysmuutoksia, avointa yhteistyötä kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa sekä asukkaiden näkemistä voimavarana.

Osallisuuden toteutumisen tavat on Turussa jaettu kolmeen kokonaisuuteen: päätöksenteko-, suunnittelu- ja toimintaosallisuuteen.

1. Päätöksenteko-osallisuus on osallistumista suoraan kaupungin päätöksentekoon. Esimerkiksi osallistuva budjetointi, vaikuttajaryhmät, kuntalaisaloitteiden laatiminen ja äänestäminen vaaleissa on päätöksenteko-osallisuutta.
2. Suunnitteluosallisuus tarkoittaa nimensä mukaisesti osallistumista palveluiden ja lähiympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Esimerkiksi asukas- ja järjestöfoorumit ja asiakaspalaute ja -kyselyt ovat suunnitteluosallisuutta.
3. Toimintaosallisuus on aktiivista tekemistä ja asioiden toteuttamista. Muun muassa talkoot, vapaaehtoistoiminta ja tapahtumien järjestäminen ovat toimintaosallisuutta.

Kaupunkilaisen näkökulmasta tärkeintä on tietää, minkä osallistumismuodon kautta hän voi vaikuttaa itselleen tärkeisiin kysymyksiin.

Osallistumisen tapoja ja mahdollisuuksia

Kaupunki haluaa tarjota monipuolisesti osallistumistapoja ja -kanavia, jotta kaikki turkulaiset voivat halutessaan osallistua ja vaikuttaa. Kasvokkaisten kohtaamisten; työpajojen ja tapaamisten lisäksi käytetään erilaisia digitaalisia kanavia vuorovaikutukseen ja osallistumiseen. Digitaalisten palvelujen käyttöön tarjotaan myös tukea ja neuvontaa.

Aloitteet, mielipiteet ja kannanotot

- Asukkailla ja yhteisöillä on oikeus tehdä kuntalaisaloitteita sekä käyttää muitakin [demokratia.fi](https://www.turku.fi/demokratia) - verkkopalvelun alle koottuja osallisuuspalveluita; [kuntalaisaloite.fi](https://www.turku.fi/kuntalaisaloite), [kansalaisaloite.fi](https://www.turku.fi/kansalaisaloite), [otakantaa.fi](https://www.turku.fi/otakantaa), [lausuntopalvelu.fi](https://www.turku.fi/lausuntopalvelu), [vaalit.fi](https://www.turku.fi/vaalit).

Aluefoorumit

- Aluefoorumit ovat kaikille kaupunkilaisille, alueen toimijoille ja sidosryhmille avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa käsitellään alueen ajankohtaisia asioita. Tilaisuuksissa on läsnä kaupungin palvelukokonaisuuksien työntekijöitä. Aluefoorumi järjestetään vähintään kerran vuodessa jokaisella suuralueella. Kerro kantasi -palvelun kautta voi jättää ennakkokysymyksiä, joihin vastataan aluefoorumissa. Aluefoorumien päivämäärät löytyvät aluetyön verkkosivuilta [turku.fi/aluetyö](https://www.turku.fi/aluetyo).

Asiakasraadit

- Asiakasraati on palveluiden käyttäjien ja sitä toteuttavien viranhaltijoiden yhteinen, avoin ja vuorovaikutteinen keskustelu- ja kehittämisryhmä, jonka avulla palveluiden käyttäjät voivat osallistua palveluiden suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Asukasbudjetti

- Asukasbudjetti on Turun kaupungin tapa toteuttaa osallistuvaa budjetointia. Osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Turkulaiset pääsevät ehdottamaan, kehittämään ja äänestämään, miten kolme miljoonaa euroa kaupungin budjetista joka toinen vuosi käytetään. [os. asukasbudjetti.turku.fi](https://www.turku.fi/os.asukasbudjetti).

Avoimet tilat

- Osa kaupungin tiloista on varattavissa asukkaiden ja yhteisöjen käyttöön (kokoukset, tilaisuudet ym.) jopa maksutta. Tiloja ja muita kaupungin resursseja ja palveluita voi varata os. varaamo.turku.fi.

Avustukset

- Kaupunki tarjoaa yksittäisille henkilöille, järjestöille, seuroille ja yhdistyksille erilaisia avustuksia palvelujen tai toiminnan järjestämiseksi os. turku.fi/avustukset

Ennakkovaikutusten arviointi

- Turun kaupunki toteuttaa lakisääteistä ennakkovaikutusten arviointia asioissa, joilla tunnistetaan olevan laajoja vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden elämään ja hyvinvointiin. Arvioitavia asioita ovat mm. palveluverkkoasiat, investointien priorisoinnit, lomautukset, palveluiden hinnoittelu ja aukioloajat.

Joukkorahoitus

- Kaupunki tarjoaa alustan, jolla on mahdollisuus hankkia rahoitusta itselle tärkeisiin asioihin. Kaupunki markkinoi yhteistä alustaa. os. mesenenaatti.me/turku/.

Järjestöfoorumi, -yhteistyö ja vapaaehtoistoiminnan edistäminen

- Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä eri järjestöjen ja toimijoiden kanssa ja tukee vapaaehtoistoimintaa muun muassa avustuksin ja auttamalla viestinnässä.

Kaupunki kutsuu kaikki järjestöt ja yhdistykset avoimeen järjestöfoorumiin.

Järjestöfoorumi toimii tiedon jakamisväylänä järjestöjen ja kaupungin välillä. Foorumi on myös yhdistystoimijoiden verkostoitumisen foorumi os.turku.fi/jarjestoyhteistyö.

Kansalaispaneeli

- Kansalaispaneeli yhdistää suoran kansalaisosallistumisen ja niin sanotun puntaroivan demokratian, jossa poliittista päätöksentekoa edeltää yhdenvertainen ja toisia kunnioittava tietopohjainen keskustelu, jossa omat näkökannat perustellaan ja muita kuunnellaan. Kansalaispaneeliin osallistuu ennalta valittu määrä kuntalaisia, jotka on valittu satunnaisotannalla tavoitteena väestöllinen edustavuus.

Kerrokantasi -yhteiskehittämisen työkalu

- Kerro kantasi on verkkopalvelu, jossa kaupunkilaiset voivat kertoa mielipiteensä erityyppisistä valmisteluun tulevista tai valmistelussa jo olevista asioista. Mielipiteet ovat muiden nähtävinä ja kommentoitavina, ja niistä tuotetaan raportit ja yhteenvedot valmistelijoiden ja päättäjien käyttöön. Kuntalaiset voivat seurata palvelun avulla kommentoimansa asian etenemistä ja arvioida annettujen mielipiteiden vaikutusta päätöksenteossa. os. Kerrokantasi.turku.fi.

Kohtaaminen ja avoin vuorovaikutus

- Osallisuus ei läheskään aina tarvitse toteutuakseen työkalua tai rakennetta. Tarvitaan ainoastaan kohtaamisia ja yhteisiä keskusteluja asukkaiden ja kaupungin virkamiesten välillä. Yhteiset keskustelut lisäävät molemminpuolista ymmärrystä, mistä eri näkökulmat kumpuavat.

Palautepalvelu

- Asukkaat ja yhteisöt voivat antaa palautepalvelun kautta palautetta kaupungin toiminnasta. Kaupunki vastaa palautteisiin viiden arkipäivän sisällä. Palvelussa voi kiittää, kysyä, kommentoida, moittia ja ehdottaa asioita, ja palautteen voi myös merkitä kartalle. Saatua asukaspalautetta hyödynnetään kaupungin kehittämisessä. os. turku.fi/palaute.

Pormestarit kylässä

- Pormestarit vierailevat eri kaupunginosissa paikallisten toimijoiden kutsusta tutustumassa alueisiin, niiden ihmisiin ja kehityskohteisiin. Jokaisen vierailun ohjelma ja sisältö on aina omanlaisensa, sillä ne laaditaan yhteistyössä paikallistoimijoiden ja asukasryhmien kanssa. turku.fi/pormestarikylässä.

Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli

- Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin periaatteet huomioidaan toimialojen osallisuustyössä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaupunki palvelukokonaisuuksien rajat ylittäen huomioi lapsen edun ensisijaisuuden ja lapsen oikeudet päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa, tarvittaessa yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden organisaatioiden kanssa.

Lapset ja nuoret otetaan mukaan suunnittelemaan ja kehittämään palveluja. Työskentelyssä varmistetaan lapsen etu, huomioidaan yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä taataan lapsille ja nuorille riittävät mahdollisuudet kasvuun ja kehittymiseen. os. turku.fi/turku-lapsiystavallinen-kunta.

Vaikuttajaryhmät

- Turussa toimivat vaikuttajaryhmät ovat lasten parlamentti, monikulttuurisuusneuvosto, nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Näistä lakisääteisiä ovat nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto. Vaikuttajaryhmät edustavat tausta- ja kohderyhmiensä jäseniä, ja niiden kokemusasiantuntemusta hyödynnetään kaupungin toiminnassa. os. turku.fi/vaikuttajaryhmat.

Viestintä

- Viestintä on tärkeä osa osallisuuden toteuttamista. Jotta asukkaat voivat halutessaan osallistua ja vaikuttaa, on heidän ensin saatava tietoa kaupungin toiminnasta ja sopivista vaikuttamistavoista. Käsiteltäväksi tulevista asioista viestimisen lisäksi oleellista on viestiä

avoimesti siitä, kuinka osallistuminen on lopulliseen suunnitelmaan tai päätökseen vaikuttanut tai jos ei ole vaikuttanut, miksi ei.

Avoin ja selkeä viestintä auttaa asukkaita ymmärtämään eri päätösvaihtoehtojen ja suunnitteluratkaisujen taustalla vaikuttavia tekijöitä. Viestinnän yhteydessä voidaan puhua neljänestä osallisuuden kokonaisuudesta, tieto-osallisuudesta, johon kuuluvat myös neuvonta ja ohjaus.

Turun osallisuusasiat on koottu os. turku.fi/osallistujavaikuta.

Yleisötilaisuudet

- Avoimissa yleisötilaisuuksissa asukkaat pääsevät kehittämään kaupunkia. Pormestarit kylässä - tapahtumissa pormestarit tutustuvat asuinalueeseen yhdessä asukkaiden ja kaupungin toimijoiden kanssa.

Osallisuuden ohjaus ja tavoitteet

Hallintosääntö, kaupunkistrategia ja pormestariohjelma määrittävät asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevat pitkän aikavälin tavoitteet.

Hallintosäännössä (3 luku 18 §) todetaan, että pormestari vastaa kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta. Hallintosäännön mukaisesti (18 luvun 116 §) kaupunginhallitus, lautakunnat, pormestari, kansliapäällikkö ja palvelujohtajat huolehtivat, että kaupungin asukkaat

ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmisteluun.

Turun kaupunkistrategiassa luvataan, että ”nykyisiä ja tulevia kaupunkilaisia kuunnellaan ja kohdataan sekä tarjotaan aitoja keinoja osallistua ja vaikuttaa palveluihin ja päätöksentekoon. Osallisuuden keinoja kehitetään jatkuvasti ja niitä ovat esimerkiksi Asukasbudjetti, kansalaisraadit tai lapsivaikutusten arviointi. Hyvinvointialue ja kolmas sektori ovat tärkeitä yhteistyökumppaneitamme”.

Turun pormestariohjelmassa todetaan, että ”asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja resursoidaan ja vakiinnutetaan, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan, jotta kaupunkilaisilla on enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen. Erityisesti nuorten osallisuudesta huolehditaan, koska heillä ei ole vielä mahdollisuutta vaikuttaa äänestämällä. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys”.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta vastaa kuntatasoisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhteistyön ohjauksesta, kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakoarviointimenettelyn ohjauksesta ja ohjeistuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmista sekä kuntalaisvaikuttamisen ohjauksesta. Lisäksi lautakunnan toimivaltaan kuuluu edistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia.

Turun kaupungin osallisuusmalli kokoaa osallisuuden kaupunkitasoiset linjaukset ja tavoitteet.

1. Pormestari vastaa kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta.
2. Apulaispormestarit vastaavat palvelukokonaisuuksissaan kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta.
3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta vastaa kuntalaisvaikuttamisen ohjauksesta.
4. Hyvinvoinnin johtoryhmä johtaa ja seuraa kaupungin ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin tilaa.
5. Osallisuusmalli sisältää osallistumisen kaupunkitasoiset linjaukset ja tavoitteet.
6. Osallisuuden kaupunkitasoinen koordinointi ja kehittäminen on konsernihallinnon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön tehtävä.
7. Kaupungin palvelukokonaisuudet vastaavat osallisuuden edistämisestä ja kehittämisestä omilla palvelualueillaan.

Osallisuuden mittaaminen, seuranta ja raportointi

Osallisuuden johtaminen on osa palvelukokonaisuuksien päivittäisjohtamista. Osallisuudesta raportoidaan osana strategisten ohjelmien raportointia talouden seurannan yhteydessä. Kaupunkitasoinen raportointi tehdään yhteistyössä palvelukokonaisuuksien kanssa. Osallisuusmalli päivitetään valtuustokausittain.

Osallisuuden mittarit ja tiedonlähde:

- Kuntalaisarvio osallisuusmahdollisuuksista (kuntalaisille suunnattu kysely)
- Osallisuuden tilan itsearviointi (Kuntaliiton itsearviointityökalu kuntien johdolle ja viranhaltijoille osallisuustoiminnan arviointiin)
- Lapset: Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun (Kouluterveyskysely - Perusopetuksen 4. ja 5. luokat)
- Nuoret: Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa (Kouluterveyskysely - Perusopetuksen 8. ja 9. luokan, lukion ja ammatilliset oppilaitokset)
- Työikäiset ja ikäihmiset: Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristön asioihin (TerveSuomi-tutkimus)
- Maahanmuuttajataustaiset: Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristön asioihin (TerveMoniSuomi-tutkimus)
- Äänestysaktiivisuus (tilastokeskus)
- Toimintamallin kehittämistoimenpiteiden seuranta ja laadullinen arviointi (Palvelukokonaisuudet)
- Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttö (päätösten seuranta)
- Asukas- ja asiakaspalautteen hyödyntäminen tiedollajohtamisessa (palvelukokonaisuuksien seuranta)
- Asukasbudjetin ehdotusten määrä ja äänestysprosentti (asukasbudjetin seuranta)
- Kansalaispaneelin toiminta (seuranta)

Osallisuuden tavoitteet ja kehittämiskohteet

Osallisuuden toteutumisessa on Turussa tapahtunut paljon hyvää kehitystä viime vuosien aikana. Kuntalaisilla on käytettävissään laaja ja monimuotoinen valikoima osallistumismahdollisuuksia. Kaupunkiorganisaation osalta kyseessä on iso muutos asenteissa, toimintatavoissa ja työkultuurissa. Lisäksi sote-uudistuksen myötä haasteena on varmistaa kuntalaisen näkökulmasta toimivat osallistumismahdollisuudet organisaatorajoista riippumatta. Kaupungin strateginen ohjaus ja uusi asiakaslähtöinen johtamismalli tukevat osallisuustyön toteuttamista.

Nykytilanteessa osallisuuden kehittämisen seuraaviksi kärjiksi on tunnistettu houkutteleva ja kattava osallisuusviestintä, osallisuuden vaikuttavuuden parantaminen, Asukasbudjetin tunnettuuden lisääminen sekä kansalaispaneelin käynnistäminen.

Olennaista on, että osallisuus on oikea-aikaista ja toteutuu silloin kun vaikuttamiseen on todellinen mahdollisuus.

Tavoitteet: Kaupunkilaisen näkökulma

- Jokainen kaupunkilainen pääsee halutessaan mukaan osallistumaan kaupungin suunnitteluun, toimintaan ja päätöksentekoon.
- Turkulaisilla on tiedossa, miten hän voi osallistua ja millaisia työkaluja on olemassa.

- Kaupunkilainen voi luottaa siihen, että osallisuudella on vaikutusta.

Tavoitteet: Kaupungin työntekijän näkökulma

- Kaupungin työntekijä tietää, millaisia osallisuuden tapoja ja työkaluja on olemassa ja osaa käyttää niitä.
- Kaupungin työntekijä tunnistaa, mikä on oikea aika ottaa kaupunkilaiset mukaan kehittämiseen.
- Kaupungin työntekijällä on oikeus käyttää työaikaansa asukkaiden kuuntelemiseen. Osallisuus on osa arkityötä.

Mikä muuttuu?

- Kaupunkilaiset pääsevät mukaan vaikuttaviin kehittämisprojekteihin tarpeeksi aikaisessa vaiheessa prosesseja.
- Osallisuustiedolla on vaikutusta suunnitteluun ja päätöksentekoon.
- Kaupunkilaiset osaavat käyttää osallisuuden työkaluja ja saavat tietää, mitä osallisuuden mahdollisuuksia on olemassa.
- Virkamiehille muodostuu kokonaiskuva, mitä osallisuuden työkaluja on olemassa, mitä muissa palvelukokonaisuuksissa tehdään ja tunnistetaan yhteistyön paikat.
- Järjestöjen avulla saadaan luotua ajantasainen tilannekuva ja tekemään entistä vaikuttavampaa yhteistyötä.
- Osallisuustieto tulee osaksi päätöksentekoa.

Osallisuuden vaikuttavuus paranee

- Yksittäisten osallisuustoimien rinnalla osallistetaan eri työkaluin kaupunkilaisia laajempiin ja kokonaisvaltaisempiin kehittämisaihioihin.
- Päätösten vaikutusten ennakoarviointi otetaan systemaattisesti käyttöön ja päätösten valmistelijat koulutetaan ennakkovaikutusten arviointiin.
- Toteutetaan aluetyön, esteettömyyden ja osallisuuden säännölliset kaupunkiklinikat
- Osallisuuden ajokortti tuodaan osaksi henkilöstökoulutuksia ja perehdytystä
- Vaikuttajaryhmien kokemustietoa ja verkostoja hyödynnetään entistä systemaattisemmin. Työkaluina mm. avustukset, evaukset, viestintä.

Kaupunkilaiset tuntevat Asukasbudjetin tarjoaman vallan suoraan vaikuttamiseen

- Rekrytoimme Asukasbudjetti-kummeja, jotka vievät viestiä eteenpäin.
- Visualisoitu Asukasbudjetti-prosessi auttaa ymmärtämään etenemisstepit.
- Asukkaille tuodaan tehokkaammin tietoon mitä kehittämistoimia omalle asuinalueelle on suunnitteilla. Tämä tehdään kehittämällä aluetyön toimintamallia.
- Asukasbudjettia markkinoidaan eri kielillä yhteistyössä maahanmuuttopalveluiden kanssa.

- Viestintään erityisesti niille kohderyhmille, joiden osallistumisen voidaan olettaa olevan haastavampaa.
- Järjestökumppani toteuttaa Asukasbudjettia kaupungin kumppanina.
- Olohuoneissa markkinoidaan Asukasbudjetti-klinikoita.

Osallisuusviestintä kutsuu osallistumaan

- Osallisuusmahdollisuuksista viestitään selkeällä kielellä, saavutettavasti ja monikielisesti.
- Testataan tekstien ymmärrettävyyttä eri kohderyhmillä.
- Viestitään tapahtumien saavutettavuudesta ja esteettömyydestä.
- Käytetään kuvia, joissa esiintyy eri näköisiä turkulaisia.
- Viestitään osallisuuden mahdollisuuksista eri kohderyhmille kaupungin palveluissa (esim. olohuoneet, asiakaspalvelupisteet, seniorikeskukset, leikkipuistot, kirjastot, nuorisotalot, koulut, asukastalot) ja sosiaalinen media.

Kansalaispaneeli täydentää päätöksenteko-osallisuutta

- Kootaan kansalaispaneeli, jonka tehtävänä on tuottaa neuvoa-antava mielipide ennaltasovittuihin asioihin.
- Poliittista päätöksentekoa edeltää yhdenvertainen ja toisia kunnioittava tietopohjainen keskustelu, jossa omat näkökannat perustellaan ja muita kuunnellaan.
- Kansalaispaneeliin osallistuu ennalta sovittu määrä kuntalaisia, jotka on valittu satunnaisotannalla, tavoitteena väestöllinen edustavuus.